

Seisukohad ja ettepanekud	Ettepanekuga arvestamine/mittearvestamise põhjendus
1. Terviseamet 21.05.2026 kiri nr 9.3-4/26/3971-2	
Terviseameti lääne regionaalosakond on tutvunud Elering AS EstLink3 merekaabli KMH programmiga ning täiendavaid ettepanekuid programmile ja ekspertrühma koosseisule ametil ei ole.	Võetud teadmiseks.
2. Päästeamet 18.05.2026 kiri nr 7.2-3.4/2429-3	
Päästeametil ettepanekud ja vastuväited puuduvad.	Võetud teadmiseks.
3. Politsei- ja Piirivalveamet 05.06.2026 kiri nr 2.1-3/17991-2	
Politsei pädevusvaldkonnast lähtudes ei ole KMH programmi kohta ettepanekuid ega vastuväiteid.	Võetud teadmiseks.
4. Lääne-Nigula Vallavalitsus 08.06.2026 kiri nr 7-1/26-43-4	
Lääne-Nigula Vallavalitsusel pole täiendavaid ettepanekuid EstLink3 keskkonnamõju hindamise programmi ja ekspertrühma koosseisu asjakohasuse ja piisavuse osas. Edaspidise koostöö tegemisel palume Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses ettenähtud teated saata Lääne-Nigula Vallavalitsusele e-posti aadressil: vv@laanenigula.ee .	Võetud teadmiseks.
5. Transpordiamet 29.05.2026 kiri nr 7.2-4/26/5999-3	
1) Hoonestusloa alast 490 m kaugusele jääb Hülgerahu läänetooder. Tooder paikneb väljaspool ehitusseadustikus sätestatud 100 m laiust kaitsevööndit, kuid jääb meresõiduohutuse seaduse alusel kehtestatud 0,5 meremiili (926 m) laiusesse veelaluse rajatise kaitsevööndisse, kus kaablit kahjustada võivad tegevused on keelatud. Merepõhja peale paigaldatava kaabli puhul võib tekkida risk, et ujuvnavigatsioonimärgi ankur kahjustab kaablit. Seetõttu soovime hinnata võimalust paigutada kaabel toodri läheduses hoonestusloa ala kirdepoolsesse ossa, säilitades vähemalt 0,5 meremiilise vahemaa navigatsioonimärgist. <u>Kaabli piisava süvistamise korral ei pea me ujuvnavigatsioonimärgi ankru põhjustatud kahjustamise riski oluliseks.</u>	Märgime, et kuna Hülgerahu läänetooder jääb EstLink3 merekaablite trassikoridori servast 490 m kaugusele ja selles asukohas on koridori lehtiala (koridori laius ca 1000 m, ehk vajadusel (selgub KMH tulemusena) saab kaablid paigutada koridori kirdepoolsesse ossa) ning merekaablid on kavas merepõhja süvistada kuni 3 m sügavusele, siis ei ole tõenäoline, et nimetatud ujuvnavigatsioonimärgi ankur võiks kavandatavaid merekaableid kahjustada. Eeltoodust lähtuvalt ei ole KMH programmi täiendamine vajalik.
2) KMH programmi avalikul väljapanekul laekunud seisukohtadega arvestamise ülevaate tabelis on toodud soovitus „lisada KMH dokumentatsiooni nõue tehnilise uuringu läbiviimiseks. Uuringu eesmärk oleks hinnata, millised alustüübid ja tegevused võivad teoreetiliselt avaldada mõju kaablitaristule ning millised mitte. Uuringu tulemuste põhjal saab anda sisendi ka kaitsevööndi määrase täpsustamiseks ja vajadusel kaasajastamiseks”. Leiame, et uuringusse tuleks hõlmata ka ujuvnavigatsioonimärkide (poide ja toodrite) ankrute mõju hindamine kaablitele, et selgitada välja ka nende ankrute mõju välistamiseks piisav sügavus. Laevaankrute mõju süvistatud kaablitele on rahvusvaheliselt uuritud ning selle põhjal on välja töötatud vastavad juhised (https://www.carbontrust.com/our-work-and-impact/guides-reports-and-tools/cable-burial-risk-assessment-cbra-guidance), mida on võimalik kasutada sellise uuringu toetamiseks. Mõju kohta kaitsekihiga kaablitele on andmeid vähem.	Ujuvnavigatsioonimärkide (poide ja toodrite) ankrute mõju analüüs kaablitele on lisatud KMH programmi ptk-i 5.3 Meretransport ja taristu eksperthinnangu teemade alla.
3) Leiame, et veeluste rajatiste kaitsevööndite määruuses vajab tähelepanu ka kaitsevööndite laiuse ühtlustamise küsimus. Praegu on sidekaablite kaitsevöönd meres 0,25 meremiili, elektri kaablitel 100 m ning gaasitorustikel ainult kuni 20 m ning on küsitav, kas sellised erinevused on sisuliselt põhjendatud. Samuti vajavad koos kaitsevööndite regulatsiooniga ülevaatamist ja vajadusel täpsustamist ehitusseadustiku sätteid, mis reguleerivad kaitsevööndites lubatud ja keelatud tegevusi ning tegevuste kooskõlastamise tingimusi.	Nõustume, et TRAMI poolt tõstatatud küsimus kaitsevööndite erineva ulatuse ja nende põhjendatuse kohta on asjakohane ning väärrib edasist analüüsi. Samas leiame, et tegemist on laiemal õigusloome küsimusega, mis ei ole lahendatav käesoleva projekti KMH programmi raames. Kaitsevööndite ulatuse võimalik ühtlustamine, samuti nendega seotud ehitusseadustiku sätete (lubatud ja keelatud tegevused ning kooskõlastamise tingimused) täpsustamine eeldab terviklikku käsitlust, sest mõjutab laiemalt meres paiknevate tehnoarajatiste kavandamist ja loamenetlusi. Ühtlustamine eeldaks terviklikku analüüsi, sh riskipõhist lähenemist (navigatsiooniohutus, ankurdamine, kalapüük, hooldustööd jne), tehnoarajatiste eripärade võrdlemist ning ka rahvusvahelise praktika arvesse võtmist. TTJA saab omapoolt kaaluda ettepaneku tegemist seadusandjale määruuse täpsustamiseks või muutmiseks. Ühtlasi tuleb arvestada, et õigusaktide muutmine koos selleks vajaliku analüüsi ja mõjude hindamisega, on ajamahukas ning eeldab erinevate riigiametite koostööd. Eeltoodust lähtuvalt ei ole KMH programmi täiendamine vajalik.
6. Kaitseministeerium 08.06.2026 kiri nr 12-1/26/113-3	
1) Kaitseministeeriumil ei ole vastuväiteid 18.05-08.06.2026 avalikul väljapanekul olevale uuendatud EstLink3 merekaabli hoonestusloa keskkonnamõju hindamise programmile. Arvestades Estlink 3 planeeritud ülekandevõimsust kuni 700 MW ja alalispinget kuni 525 kV, teeme täiendava ettepaneku analüüsida asjakohases valdkonnas (näiteks „Meretransport ja taristu“ kavandatud eksperthinnangus) kolme paralleelse elektri kaabli summaarse magnet- ja elektrivälja võimalikku mõju all- ja pealvee laevade navigatsiooniseadmetele.	Magnet- ja elektrivälja võimaliku mõju analüüs all- ja pealvee laevade navigatsiooniseadmetele on lisatud KMH programmi ptk-i 5.3 Meretransport ja taristu eksperthinnangu teemade alla.
2) Lisaks juhime ennetavalt tähelepanu, et vastavalt kaitseväe korralduse seaduse § 3 lõike 1 punktile 410 on Kaitseväe ülesandeks Eesti merealal veesõidukist või muust ujuv vahendist lähtuva elutähtsa teenuse toimepidevust tagavat taristut ähvardava ohu ennetamine, väljaselgitamine ja tõrjumine või korrarikkumise kõrvaldamine. Seda arvestades palume EstLink3 taristu edasisel projekteerimisel teha koostööd Kaitseväega taristu täpse asukoha, paigaldamise viisi ja vajalike kaitsemeetmete osas.	Märgime, et Kaitsevägi on ka hetkel kaasatud menetlusosalisena (vt KMH programmi ptk 6.1 Tabel 9). Kaitseväega tehakse koostööd ka EstLink3 merekaablite projekteerimisel, kui selgitatakse taristu täpne asukoht, paigaldamise viis ja vajalikud kaitsemeetmed.

Seisukohad ja ettepanekud	Ettepanekuga arvestamine/mittearvestamise põhjendus
7. Maa- ja Ruumiamet 08.06.2026 kiri nr 12-2/25/5416-6	
Planeeritava merekaabli koormatavas alas paiknevad maaparandussüsteemi ehitised Riguldi (maaparandussüsteemi/ehitise kood 5032030000020/001) ja Riguldi (maaparandussüsteemi/ehitise kood 5032030000010/001), maa-ala kui ka eesvool. Palume käsitleda keskkonnamõju hindamise programmis ka võimalikku mõju maaparandussüsteemidele. Pöörame tähelepanu, et kavandatav merekaabli maismaalõik ja kaldalähedane paigaldus võivad mõjutada olemasolevaid maaparandussüsteeme eelkõige ehitustegevuse käigus (drenaazi võimalik kahjustus, setete liikumine, ajutised veerežiimi muutused).	KMH programmi on lisatud maaparandussüsteemide teema käsitus (ptk-d 4.10, 5.2.3 ja 5.3).
8. Keskkonnaamet 04.06.2026 kiri nr 6-3/26/6808-3	
1) Tutvunud KMH programmiga, esitame järgmised ettepanekud ja märkused, millega palume arvestada: KMH programmi tabelis 8 on välja toodud mh mõju hindamine merestrategie raamdirektiivi (MSRD) eesmärkide saavutamisele. Hinnangu andmisel palume lähtuda 2026. a valminud juhise „Juhend meretuuleparkide ja muu mere arenduse mõju hindamiseks veemajanduskavade ja merestrategie eesmärkidele”. Juhis on kättesaadav Keskkonnaameti veebilehelt ¹ .	Märgive, et KMH programmi ptk 5.3 Tabelis 8 on juba viide KeA veebilehel avaldatud vastavatele juhenditele. KeA palvel toome viidatud juhendi Tabelis 8 eraldi välja.
2) Korrigeerimist vajavad KMH programmi alaptk-s 4.17 (lk 78) esitatud Nõva-Osmussaare hoiuala kaitse-eesmärgid, kuna programmis toodud kaitse-eesmärkide loetelu ei ole kooskõlas Vabariigi Valitsuse 28.02.2006 määruse nr 59 „Hoiualade kaitse alla võtmine Lääne maakonnas” § 1 lg 1 p-ga 8. Palume kaitse-eesmärkide loetelu vastavalt parandada. Ülejäänud osas on KMH programm asjakohane ja piisav. Samuti on KMH programmi uuendamisel arvesse võetud Keskkonnaameti varasemaid ettepanekuid ja märkusi.	KMH programmi ptk-s 4.17 on Nõva-Osmussaare hoiuala kaitse-eesmärkide loetelu täpsustatud vastavalt Vabariigi Valitsuse 28.02.2006 määruse nr 59 „Hoiualade kaitse alla võtmine Lääne maakonnas” § 1 lg 1 p-le 8 (https://www.riigiteataja.ee/et/akt/105062026008). Samas juhime KeA tähelepanu asjaolule, et KMH läbiviimisel lähtutakse mh riiklikest andmebaasidest ning riik peab tagama, et ka seal esitatud info on ajakohane (vt: https://register.keskkonnaportaal.ee/register/protected-nature-object/1829115648).
9. Kliimaministerium 08.06.2026 kiri nr 7-12/26/1943-2	
1) KMH programmi lisa 2.1 (seisukohtadega arvestamise tabel) punktis 5.1 on välja toodud, et alternatiive on kaalutud eelkõige varustuskindluse vaatest. Selgitame veelkord, et juhul kui mõjuhindamise tulemusena selgub, et kaitse-eesmärgiks olevate liikide või elupaikade kahjustamine on vältimatu, siis alternatiivide kaalumisel tuleb arvesse võtta ka looduskaitseaspekte. See tuleneb Natura erandi kohaldamise nõuetest. Lisaks selgitame, et kuna tegemist on juba olemasoleva loodus- ja linnualaga, mis on siseriiklikult kaitstud läbi hoiuala, siis eraldi püsielupaikad sellele alale ei tehta.	Selgitame, et viidatud lause alternatiivide kaalumise kohta käib KMH-eelse arendajapoolse analüüsi kohta, miks on EstLink3 merekaabli asukohaks valitud just Aulepa piirkond. Käesoleva KMH käigus selgitatakse, kas ja millistel tingimustel on merekaablite rajamine taotletava hoonestuala piires võimalik, sh looduskeskkonna aspektidest lähtuvalt (nt arvestades kaitstavaid liike ja nende elupaiku, ala kaitse-eesmärke jms). Samuti oleme kursis Natura erandi kohaldamise nõuetega ning juhime tähelepanu, et KMH raames viiakse kavandatud uuringute tulemuste põhjal läbi Natura hindamine, nagu on toodud KMH programmi ptk-s 4.19.7, mille eesmärk ongi selgitada võimalik mõju Natura alale (Nõva-Osmussaare linnu-/loodusala) ja kavandada võimalikud leevendusmeetmed.
2) Peatüki 3.3 (lk 26) järgi on Baltimaade elektrisüsteemi sünkroniseerimine Mandri-Euroopa sagedusalaga alles eesmärk, ehkki tegelikult tehti see juba 2025. aasta veebruaris ära. Palume täpsustada.	KMH programmi ptk-i 3.3 on lähtuvalt märkusest täpsustatud.
3) Peatükis 3.4 (lk 26) on välja toodud, et aastaks 2030 on Eesti võtnud eesmärgiks toota taastuvatest allikatest elektrit 100% aastase elektritarbimise mahust. Juhime tähelepanu, et uusima energiamajanduse arengukava (ENMAK) kohaselt on Eesti ambitsioon katta elektrienergia tarbimine hiljemalt 2040. aastaks puhta elektrienergiaga. 2050. aastaks tuleb kliimaneutraalne energiatootmine saavutada turupõhiselt ehk tegevustoetusteta.	KMH programmi ptk-i 3.4 on lähtuvalt märkusest täpsustatud.
4) Seoses peatükiga 4.21.1 juhime tähelepanu, et atmosfääriõhu kaitse seadust (AÕKS) on müra sihtväärtuse osas muudetud ning alates 20.04.2026 kehtiva redaktsiooni kohaselt on AÕKS § 56 lg 2 p 2 järgi müra sihtväärtus piirväärtusest rangem müra normtase müratundlike alade elukeskkonna parendamiseks või säilitamiseks. Ühtlasi tuleneb nüüd müratundliku ala definitsioon AÕKS § 56 lg-st 2 ² . Müratundlik ala on AÕKS tähenduses ala, millele on vastavalt üldplaneeringu maakasutuse juhtotstarbe § 57 alusel määratud I-IV mürakategooria.	KMH programmi ptk-s 4.21.1 on müra sihtväärtuse ja müratundliku ala mõisteid uuendatud vastavalt AÕKS 20.04.2026 jõustunud redaktsioonile.
5) Peatüki 4.9.3 kohaselt tuleb KMH raames läbi viia merepõhja setete ja veekvaliteedi uuringud (sh modelleerida heljumi levikut). Peatükis on toodud info toksiliste raskmetallide sisalduse kohta setetes. Juhime tähelepanu, et setteuuringu käigus tuleb lisaks ohtlikele ainetele hinnata ka fosforiühendite (erinevate P-fraaktsioonide) sisaldust setetest ning nende võimalikku sattumist veesambasse põhjasetete liigutamise käigus, mis suurendavad vees P-sisaldust. Seega kaasneb lisaks heljumile põhjasetete liigutamisega ehitustööde käigus suure tõenäosusega ka täiendav fosforikoormus (täiendav eutrofeerumispotentsiaal), mida palume KMH raames hinnata. Fosforiühendite puhul soovime arvestada TalTechi 2025. aasta uuringus „Sekundaarne reostumine mere põhjasetetest ja mere sisekoormuse osakaalu hindamine toitainete kogukoormuses ning rannikuveekogumite maksimaalsete lubatud reostuskoormuste määramine” (link) toodud P-fraaktsioonidega. Põhjasetete uuringus määrata ka keskkonnaministri 24.07.2019 määruses nr 28 ² §-s 3 toodud nende ainete sisaldus, millele on kehtestatud keskkonnaväliteedi piirväärtus mere põhjasetetes.	KMH programmi ptk-i 5.3 Tabelit 8 on täiendatud vastavalt ettepanekule.
6) Peatükis 4.16.2 on võõrliigid ja nende mõju küll mainitud, kuid peatüki viimasel lõigus tuleks selgelt välja kirjutada, et KMH raames tehtava merepõhja elustiku ja elupaikade uuringu raames tuleb täpsustada invasiivsete võõrliikide esinemine trassikoridori põhjakooslustes ning hinnata nende levimisohtu ehitustööde käigus (süvendamiste-kaadamistega).	KMH programmi ptk-i 4.16.2 viimast lõiku täiendatud vastavalt KLIMI ettepanekule. Samas märgive, et teema oli juba kaastatud ka ptk 5.3 Tabelis 8.

¹ <https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/tegevused-kaitstavatel-aladel/planeerimine-ja-ehitamine>

² Prioriteetsete ainete ja prioriteetsete ohtlike ainete nimekirja, prioriteetsete ainete, prioriteetsete ohtlike ainete ja teatavate muude saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused ning nende kohaldamise meetodid, vesikonnaspetsiifiliste saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused, ainete jälgimisnimekirjaga seotud tegevused (leitav: <https://www.riigiteataja.ee/et/akt/131122021003>)

KMH programmi avalikustamisel 2026. a laekunud kirjade ja nendes esitatud märkustega arvestamise ülevaate tabel

Seisukohad ja ettepanekud		Ettepanekuga arvestamine/mittearvestamise põhjendus
7)	Peatüki 4.21.2 puhul juhime tähelepanu, et Euroopa Liidus on kokku lepitud hea keskkonnaseisundi läviväärtused veealustele impulsshelidele ja pidevmürale (vt Komisjoni teatis C/2024/2078 D11C1 ja D11C2 (link)). KMH raames tuleks hinnata, kas ehitustegevuse käigus on oht neid läviväärtusi ületada ning vajadusel plaanida ehitusaegsed leevendusmeetmed ja seiretegevused. Eesti mereala seisundihinnangus (link) kasutati veealuse müra mõju hindamisel indikaatorliikidena räimi ja hülgeid, neid liike võib kasutada ka KMH-s.	KMH programmi ptk-i 4.21.2 ja ptk-i 5.3 Tabelit 8 on täiendatud viimase lõiguga vastavalt KLIMI märkusele.
10.	Tarbijakaitse- ja Tehnilise Järelevalve Amet 08.06.2026 kiri nr 16-7/23-03422-152	
	KMH programmi uuendamisel on arvesse võetud TTJA 21.04.2025 kirjas nr 16-7/23-03422-075 toodud ettepanekuid ja märkusi. Palume enne KMH programmi nõuetele vastavaks tunnistamiseks esitamist see juhteksperdil allkirjastada.	Võetud teadmiseks.
11.	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium 10.06.2026 kiri nr nr 13-4/1757-2	
	Tutvunud esitatud uuendatud KMH programmiga ja lähtudes valdkonna pädevusest märgime, et kavandatav tegevus ja KMH programm ei ole vastuolus Eesti mereala planeeringuga (EMP). KMH programmi asjakohasuse osas soovitame KMH programmi koostamisel keskenduda eelkõige olulistele ja asjakohastele keskkonnamõjudele ning vältida mittevajaliku või kõrvalise teabe lisamist, mis võib programmi üle koormata ja raskendada selle eesmärgipärast kasutamist (näiteks vibratsiooni piirväärtused hoonete siseruumides jms).	Võetud teadmiseks.
12.	Noarootsi osavallakogu 11.06.2026 e-mail (Aivo.Hirmo@ng.edu.ee)	
1)	Arvestades EstLink3 merekaabli hoonestusloa KMH programmi 23.04.25 avalikul arutelul räägitut (protokoll p 7, 10) ja 04.06.26 Noarootsi osavallakogu koosolekul arutatut, teeb Noarootsi osavallakogu järgmised ettepanekuid: Täpsustada kalapüügi võimalused või muuta seadusandlust, kuna kaablite kaitsevööndis, mis on 0,5 meremiili, ei või ankrut kasutada.	Teema on juba kaetud KMH programmi ptk 5.3 Tabelis 8 nimetatud Elektripaigaldise kaitsevööndi piirangu tehnilise analüüsiga , mille eesmärk on välja selgitada, millised kalapüügi tegevused võivad teoreetiliselt avaldada mõju kaablitaristule ning millised mitte. Analüüsi tulemuste põhjal saab anda sisendi elektripaigaldise kaitsevööndis piiranguid sätestava õigusakti täpsustamiseks ja vajadusel kaasajastamiseks. KMH programmi täiendamine ei ole vajalik.
2)	Leidmaks tasakaal arendaja ja kogukonna vahel süvendada kaabli paigaldustööde käigus ka Hara sadama laevateed.	Selgitame, et Elering ei saa endale võtta kohustust süvendada Hara sadama laevateed. Eleringil on EstLink3 merekaablite projekti elluviimisel kohustus tagada, et kaablite paigaldamisel merepõhja Hara lahe, sh Hara sadama laevatee, olukord ei halveneks ning kui see tähendab, et vaja on süvendada Hara sadama juurdepääsu selle raames, siis seda ka tehakse. Selleks vajalikud meetmed selguvad KMH programmis nimetatud uuringute ja mõju hindamise tulemusena. KMH programmi täiendamine ei ole vajalik.
3)	Uuritavas kaabli koridoris kaardistada ja säilitada vanad laeva vrakid (näiteks vrakk ID 1315) ning võimalusel eksponeerida seda Rannarootsi kultuuripärandina.	Selgitame, et taotletavas hoonestusala koridoris ongi plaanis teostada allveearheoloogiline uuring, mille raames kaardistatakse ja võimalusel tuvastatakse leitud vrakid (vt KMH programmi ptk 4.20 ja ptk 5.3 Tabel 8). Praeguste andmete kohaselt jääb trassikoridori 1 vrakk (NIMETU-426, ehk Teie kirjas viidatud vrakk ID 1315). Kuna vrakk asub kavandatava merekaabli trassikoridori keskel, mille laius selles asukohas on üle 2 km, siis on võimalik merekaablid eeldatavalt paigutada selliselt, et vraki säilimist ei ohustata – minimaalne kaugus vrakist peaks olema 300-400 m. Uute vrakkide leidmisel on samuti võimalik merekaablite trassi täpsustamisel vrakke vältida minnes neist mööda. Allveearheoloogilise uuringu valmides on meil eeldatavalt rohkem teavet ka vraki NIMETU-426/ID 1315 kohta ning seda on võimalik seejärel ka vallal Rannarootsi kultuuripärandina kajastada. Tulenevalt märkusest lisati viide trassikoridori jäävale vrakile NIMETU-426 lisaks ptk-le 4.20 ka KMH programmi ptk-i 5.3 Tabelisse 8.